

Comarques: Bages || **Dificultat:** Fàcil || **Mitjans Locomoció:** A peu || **Distància:** 2.81 km || **Desnivell Pujada:** 120.0 m || **Desnivell Baixada:** 120.0 m || **Senyalització:** Sí || **Durada:** 45 min

Montserrat, la Santa Cova

Passejada a mig aire des del monestir de Montserrat fins a l'indret on, segons la tradició, va ser trobada la imatge de la Mare de Déu de Montserrat tot recorrent el Rosari monumental i raconades amb boniques panoràmiques dels parcs naturals de la Muntanya de Montserrat i de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

La caminada s'inicia davant de l'estació del cremallera de Montserrat. S'hi pot arribar amb cremallera o telefèric combinat amb tren o cotxe, o directament amb cotxe. Per agafar el cremallera, cal accedir a Monistrol de Montserrat o bé amb els FFCC de la Generalitat prenent el tren R5 de la línia Llobregat-Anoia (parada de Monistrol de Montserrat) o amb cotxe per la carretera C-55 fins al punt quilomètric 14, entre Olesa de Montserrat i Manresa. Des de Monistrol es pot pujar a Montserrat amb el cremallera o amb cotxe per la carretera BP-1121 (cal tenir present que l'aparcament del monestir és de pagament). Per una altra banda, a l'estació del telefèric també es pot accedir amb els FFCC de la Generalitat (parada de Montserrat-Aeri de la mateixa línia) o amb automòbil fins al punt quilomètric 11 de la carretera C-55 tot creuant el riu Llobregat per un pont.

0,00 km (706 m). Se surt de davant de l'estació del cremallera per unes escales que baixen pel costat de la via en direcció NE.

0,14 km (686 m), 0 h 02 min. Estació superior del telefèric de Montserrat. Se segueix davallant pel camí. Més endavant (km 0,45, 631 m, 0 h 09 min), es deixa un sender a l'esquerra (NE) per on continua el GR 5 i el GR 96 que estàvem seguint. S'ha de prosseguir sempre pel camí pavimentat (S/SO) fins a la Santa Cova.

0,63 km (588 m), 0 h 12 min. Estació inferior del funicular de la Santa Cova.

1,29 km (602 m), 0 h 21 min. Es deixa un sender que descendeix a l'esquerra (SE) i que duu a Collbató.

1,40 km (611 m), 0 h 22 min. La Santa Cova. Es desfà el camí fins al punt d'inici.

2,81 km (706 m), 0 h 45 min. Estació del cremallera. Punt de partida i final del recorregut.

Explicacions complementàries:

El Camí de la Santa Cova i el Rosari monumental

Des de la plaça de l'Abat Oliba, ens dirigim a la plaça de la Creu. La travessem i arribem a l'inici de la carretera de sortida de Montserrat. A la dreta de la llarga marquesina, hi ha unes escales. Just abans de baixar-les, ja veiem un rètol: Santa Cova. Després d'haver fet un primer tram d'escales, passarem per davant de l'estació de l'aeri de Montserrat, que dona servei des de l'any 1930. Aquí, a l'esquerra, veiem l'antic camí del cremallera que s'endinsa cap a un túnel; aquest transport públic, inaugurat el 1892, funcionà fins al 1957. Nosaltres continuem per les amples escales de la dreta fins a trobar la plaça on comença el

Rosari monumental. A mitja baixada haurem passat pel costat de l'escultura de sant Domènec, de Josep M. Subirachs (1927), col·locada l'any 1970. A la dreta de la plaça, veiem l'estació inferior del funicular; si en retornar ens volem estalviar de pujar escales, podem agafar-lo, sempre que convinguem amb els seus horaris.

Cal considerar les dificultats, el temps i els costos econòmics a què van haver de fer front els nostres avantpassats per fer aquest agradable camí. Les obres s'iniciaren el 1693 i havien d'estar enllestides un any més tard. Però van sorgir greus problemes de construcció, entre d'altres, a l'hora de salvar el fort desnivell que presenta la muntanya, i es van haver de barrinar moltes roques, construir ponts en els torrents i fer parets i talussos. No ens ha d'estranyar, doncs, que l'obra no restés totalment acabada fins al 1704.

Amb l'aportació econòmica d'associacions, d'institucions i de famílies, aquest Rosari monumental s'inicià l'any 1896 i s'acabà el 1910. En la construcció, van intervenir arquitectes, escultors i artesans diversos; per això, cada grup escultòric té un estil propi. Amb tot, la intervenció decisiva d'arquitectes com Josep Puig i Cadafalch (1867-1956) o Antoni Gaudí (1852-1926), i d'escultors com Josep Llimona (1864-1934) o els germans Vallmitjana (1828-1919, 1830-1905), va fer possible donar-li una unitat gràcies a la qual es pot qualificar com el conjunt arquitectònic monumental a l'aire lliure més important del modernisme català.

El 1983 va caldre fer de nou el segon misteri de goig, la Visitació; el nou grup escultòric, de bronze, s'encomanà a Manuel Cusachs (1933).

El Rosari monumental del Camí de la Santa Cova, pràctica devocional originada al segle XII, ens fa contemplar els quinze episodis o misteris de la vida, passió, mort i resurrecció de Jesús en els quals Maria, la seva mare, fou present.

La llegenda de la trobada de la marededéu

La narració de la llegenda -el text més antic que hi fa referència és del 1239- ens diu que l'any 880, un dissabte, quan ja vesprejava, uns nens pastors van veure davallar del cel una gran llum, acompanyada d'una bella melodia, que es posava a mitja muntanya. El dissabte següent hi anaren amb llurs pares i la visió es repetí. Els quatre dissabtes següents els acompanyà el rector del poble d'Olesa i tots constataren l'esmentada visió. Un cop assabentat de l'esdeveniment, el bisbe de la ciutat de Manresa hi organitzà una anada, també en dissabte. Allí veieren una cova dins la qual trobaren la imatge de Santa Maria. Van intentar traslladar-la processionalment a la ciutat de Manresa, però fou endebades, cosa que els féu comprendre la voluntat divina: aquella imatge havia de ser venerada a la muntanya de Montserrat.

Formulat amb un llenguatge popular i llegendari o amb la certesa i la precisió d'un historiador, el que és evident és l'espiritualitat de l'entorn, d'ençà de molts segles, per la presència de la imatge de Santa Maria i pel pelegrinatge de milers i milers d'homes i de dones.

La capella de la Santa Cova

La primera agradable sorpresa que tenim en apropar-nos a la Santa Cova és constatar-ne l'extrema bellesa, fruit d'una simbiosi delicadament equilibrada entre natura i arquitectura. Hom no sap on comença l'una i on acaba l'altra. Sense voler caure en exageracions, també nosaltres, com els pastors en veure la llum, quedem captivats en contemplar aquest conjunt.

La construcció de la capella data de finals del segle XVII i primers del XVIII (1696-1705). Encara a l'exterior, cal fixar la nostra atenció en els esplèndids murs de recolzament, de gran dimensió vertical, generats per la situació de l'edifici respecte al gran pendent de la muntanya.

En entrar, ens trobem amb una capella de planta de creu que s'abriga sota una balma de la muntanya en un dels seus braços, que és el de la Santa Cova original. En aquest mateix lloc, al costat dret de sobre l'altar, hi ha una reproducció estilitzada de la santa imatge autèntica, venerada a la basílica.

Disposats a visitar la capella, ens fixarem que, en el punt de simetria central, hi ha una cúpula semiesfèrica damunt de la qual hi ha una entrada de llum per una llanterna. Aquesta capella principal té adossada una construcció de tres crugies al voltant d'un petit claustre, en la qual s'apleguen la sala d'exvots, la sagristia, la sala de pelegrins, la vivenda del monjo que té cura d'acollir els pelegrins i un hort de servei. Alguns d'aquests llocs també són visitables.

Arran dels esdeveniments ocorreguts a Montserrat durant la Guerra del Francès (1811-1812), aquest edifici sofrí greus danys, igual que el monestir i el santuari. A partir dels murs principals que quedaven dempeus, l'arquitecte Francesc de Paula del Villar i Lozano (1828-1901) va fer el projecte de restauració (1857) seguint a grans trets el que definia l'arquitectura de l'edifici, amb l'aportació, però, de nous elements arquitectònics. Les obres s'iniciaren l'octubre de 1858 i duraren fins al desembre de 1859.

La història moderna de la Santa Cova ha tingut diversos esdeveniments de rellevància; ací, però, no és el lloc d'explicar-los. Indiquem-ne només el més important des del punt de vista arquitectònic. El 4 de juliol de 1994 un incendi forestal va destruir les cobertes dels locals adjacents a la capella i al claustre, i aquest esfondrament va malmetre els paviments, els mobles i les obertures, que van quedar també cremades. Les fortes pluges de la tardor següent van ocasionar, a causa de la manca de suport vegetal que deixaren els incendis, una caiguda massiva de pedres i graves sobre el recinte de la Santa Cova i del camí d'accés. Per raons de seguretat, calgué tancar tant la Santa Cova com el camí que hi porta. Tot seguit es va encarregar el projecte de restauració (1995) a l'arquitecte Arcadi Pla i Masmiquel (1945), i les obres s'iniciaren la tardor del mateix any. Una nova circumstància, però, vingué a agreujar la situació: un fort aiguat esdevingut el 5 de setembre de 1995 desplaçà la llanterna de la cúpula de la capella, la base de la qual devia haver quedat afectada pels incendis de l'any anterior, i caigué damunt la cúpula, que s'esfondrà totalment i danyà la resta de les cobertes. S'encarregà al mateix arquitecte un segon projecte, que enllestí el maig de 1996. La inauguració de la restauració total de la Santa Cova es va fer el 19 de març de 1997; així quedà novament oberta als nombrosos pelegrins de Santa Maria.

Informació pràctica

Es recomana dur cartografia de l'entorn. És necessari proveir-se de roba i calçat adequats, aigua i menjar suficient. Els usuaris d'aparells GPS poden descarregar-se els tracks i els Way Points des de la fitxa de la ruta.

Adreces

Oficina d'Informació de Montserrat
Central de Reserves i Informació (Montserrat)
08199 Monistrol de Montserrat
93 877 77 01
www.montserratvisita.com

Àrea de Turisme del Consell Comarcal del Bages
C/ Muralla de Sant Domènec, 24
08241 Manresa
93 693 03 96
www.bagesturisme.net

Parc Natural de la Muntanya de Montserrat. Patronat de la Muntanya de Montserrat

C/ Sant Honorat 1-3, 2A

08002 Barcelona

93 402 46 00

www20.gencat.cat/portal/site/patronatmontserrat

Consorci de Formació i Iniciatives del Bages Sud

www.cfibs.es/

Font

Abadia de Montserrat i ACNA, S.L.